

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 13. An hæc in mutuo licita est pactio, ut mutuatarius, si ad terminum præstitutum non restituerit, aliquid solvat in pœnam suæ moræ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

rem, nec secundum voluntatem ejus exposita negotiationi, aut destinata contractui justo quaestioso: atque adeo lucrum, si quod cessat, non cesset ex mutuo, sed ex eo, quod negotiari noluerit, aut aliter contrahere. Idem docet Toletus asserens Doctores convenire quod cum quis sponte alteri offert suas pecunias mutuo, nec coactus nec rogatus, non potest licite lucrum ab alio exigere, cum ipse sponte suas pecunias a negotiatione auferat.

Not. Non licet id quod in contractu mutui ob interesse exigitur, convertere in sortem, & ex eo aliquid ultra summam ex quovis titulo exigere: nam hoc prohibetur in Jure L. 28. *cod. de usur.*

Q 13. *An haec in mutuo licita est pactio, ut mutuatarius, si ad terminum praestitutum non restituerit, aliquid solvat in poenam suae morae?*

Resp. Ex communi per se licita est positis certis conditionibus. Quia debitor, qui est in mora culpabili, dignus est poena; cum peccet contra Justitiam non solvendo debitum tempore praefinito. Ergo potest cum ejus consensu ei imponi poena, sicut solet imponi ei, qui a contractu resilierit, contrahentes enim cum sint suarum rerum Domini, possunt ad majorem contractuum firmitatem, & eorum

implendorum certitudinem sibi pœnam conventionalem imponere, & promittere, ex cap. 4. de arbit. & l. 14. cod. de pact. omne autem promissum acceptatum servari debet. Sed ut hoc sit licitum, ex communi ista requiruntur. 1. Ut id non fiat in fraudem usurariam, sed ex sola voluntate sortem suam tempore statuto recuperandi. Unde si non cures, utrum solvatur tali tempore, an non: vel si optes non solvi: vel si eum terminum, intra quem scis mutuum reddi non posse, constituas; tunc pœna apposita est velamen usuræ, & revera lucrum ex mutuo principaliter intendis. 2. Ut debitor verè sit in culpa non solvendo notabili tempore post transactum terminum: nam sine culpa nulla potest julle imponi, nec exigi pœna, ex c. 2. de constit. & l. 2. cod. de pœnis. Hinc pœna non debetur, si debitor sine sua culpa tempore præfinito non solverit propter moralem impotentiam, hoc est, difficultatem tantam, ut creditor censetur irrationabiliter invitus circa solutionis dilationem. 3. Ut pœna sit moderata secundum mensuram culpæ, & rei mutuatae. alioqui esset injusta, & iniquè cogeretur alter in eam consentire; ideòque non potest peti quoad excessum. Hinc pactum, ut pignus sit creditoris si certo tempore debitor non solverit, est prohibitum l. 1. & 3. cod. de pact. pignor. & cap. 7. de pignor. Quòd si pars debiti solvatur, non potest tota pœna exigi, sed tantum pro
ratione

ratione partis non solutæ cap. 9. *de panis*. Idem die si mora non sit notabilis, nam si per bi-
duum, vel hebdomadam ultraterminum præ-
finitum solutio differatur, ordinariè non debet
æstimari culpa digna pœnâ constitutâ saltem
totâ. *Less. De Lugo, &c.* Pœna autem conven-
tionalis, positis his conditionibus debetur ante
omnem sententiam. Quia debetur ex vi pacti
justi; & hæc est intentio contrahentium, ut
ipso jure transgressor pœnam solvere teneatur
sine necessitate judicem adeundi cum sumpti-
bus, & molestiis, saltem si petatur: sicque
communis hominum sensus intelligit. At
justapactio jure naturali, si obligat in consci-
entia ante omnem sententiam. Multi tamen
putant talem pœnam solvi non debere ante-
quam petatur expressè, vel tacitè. Quia mu-
tuans, si non petat solutionem pœnæ cum faci-
lè possit, censetur eam condonare; & pœna
videtur imponi sub hac tacita conditione, si
petatur.

Q. 14. *An licet aliquid ultra sortem exigere ra-
tione periculi ejusdem sortis?*

Resp. I. Nihil licet exigere à pauperibus ra-
tione periculi sortis orti ex eorum inopiâ.
Quia I. tale periculum est intrinsicum huic
mutuo in actu individuo: sive tali mutuo ex
natura sua accessorium est: accessorium au-
tem sequitur naturam principalis ex reg. 42.

Gg 4

jur.